

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v soboto, dne 11. novembra 1933.

Štev. 129.

Ali je pri nas tako urejeno?

Pisali smo že o tem, da morajo gospodarski stanovi zahtevati za sebe pravico kritike, ker brez te kritike ne more biti nobenega zboljšanja. Ni pa še zadosti, če se gospodarskim stanovom, kot vseskozi konstruktivnemu elementu ta pravica prizna, temveč treba je, da je tu tudi urad, ki skrbi, da se predlagana zboljšanja uvedejo in da se grajana napake tudi odpravijo. V modernih in dobro urejenih državah je za to tudi poskrbljeno in vemo, da se je nekoč tudi pri nas skušalo tako urediti. Bojimo se pa, da je ostalo vse le pri poizkusu.

Toda potrebno je, da ne ostane le pri poizkusu in da se tudi pri nas ustanovi oddelek ali urad, ki bo poskrbel, da ne ostane glas javnosti neupoštevane, temveč da se vse zahteve javnosti in vse pritožbe naslovijo na pravo mesto in da potem ta urad ali oddelek tudi kontrolira, kako se potem vse te zadeve rešijo.

V tem uradu bi morali pazno zasledovati vse, kar pišejo listi. Vsako reformo, ki je utemeljena in podprta z razlogi, bi morali ti uradi odposlati onim, ki se jih tiče in vztrajati na tem, da prizadeti urad tudi pove svoje mnenje o predlagani reformi, oziroma da poroča o izvedbi in uspehu reforme. In listu, ki je dal iniciativo za to reformo, bi bilo treba sporočiti, kakšen uspeh je imel njegov predlog. Prav tako bi se moralo postopati tudi glede vseh pritožb. Vsako pritožbo bi bilo treba takoj preiskati in razčistiti, ne da bi se potem vlekle pritožbe leta in leta skozi vse naše liste in bi bile na vse zadnje še neosnovane. A ne samo to. Če bi preiskava dokazala, da je pritožba opravila na dan tudi kaznive stvari, potem bi bilo treba krivce kaznovati in tudi o tem obvestiti javnost. Prav tako pa bi seveda bilo treba kaznovati vsakogar, ki bi zlonamerno delal takšne pritožbe in širil neosnovane vesti. Pa v tem pogledu ne bi bilo treba prav nobene nove odredbe, ker je tiskovni zakon že dovolj strog, da bi se vsakdo dvakrat premislil, predno bi se spozabil do tako neosnovanih pritožb.

Če bi se skrbelo, da bi vsi iniciativni predlogi in vse utemeljene pritožbe iz javnosti prišle na pravo mesto, da ne bi bile povedane le v zrak, bi se mahoma doseglo učinkovito sodelovanje med javnostjo in državno upravo. To sodelovanje bi rodilo najlepše uspehe in konec bi bilo onega pogubnega mrtvila, ki preprečuje vsako zboljšanje, konec pa tudi onega nezaupanja, ki danes le v preveliki meri ovira vsako složno in plodnosno delo.

Predvsem pa bi se nad vse dvignila avtoriteta države. Ljudje bi videli, da se napake odpravljajo, ljudje bi spoznali, da se vsak pameten predlog upošteva, ljudje bi začeli spoštovati, da se na odgovornih mestih hoče prav in dobro delati in da se tako tudi dela.

Se večji pa bi bil dobiček v materialnem pogledu. Kaj je treba, da trpimo leta in leta težke izgube, ker se kakšna tudi že stokrat konstatirana napaka ne odpravi! Kako vse boljši pogoji bi bili za naš izvoz, če bi se že pred leti predlagani predlogi o zgraditvi silosov, o tipiziranju naših proizvodov upoštevali in izvedli. Kako težke milijone smo izgubili, ker se naši izvozniki niso mogli odvaditi te težke napake, da ne bi en dan s preplavljenjem dunajskega trga s svojim blagom ubili ceno temu blagu! In tako dalje, ker napisati bi mogli knjige o vseh teh nešteti napakah, zaradi katerih smo izgubili milijone in milijone, a kljub temu teh napak nismo odpravili.

Vsaj sedaj v splošni gospodarski stiski bi morali biti tako pametni, da ne bi več trpeli nepotrebnih napak in da bi vsi gledali na to, da se pri nas vse dobro in pravilno dela. Samo s sodelovanjem vse javnosti je mogoče to doseči, zato pa mora biti tu urad, ki skrbi, da pridejo pritožbe

in predlogi javnosti tudi v pretres in da ne ostanejo le kot večno neuslišane želje le na papirju. S papirja je treba spraviti vse dobre predloge v življenje, kar pa je dosegljivo le, če je nekdo tu, ki za to skrbi.

Iniciativno sodelovanje javnosti je za napredek vsake države neprecenljive važnosti, to sodelovanje pa je nemogoče, če dobi javnost mnenje, da se na njene predloge nihče ne ozira, da se zanje nihče ne

zmeni. Bojimo se, da je pri velikem delu javnosti to mnenje že postalo precej močno, vzrok več, da se vse potrebno stori, da se to mnenje zatre. To pa je dosegljivo le na en način, da se ima vse predloge in vse zahteve javnosti v evidenci in da se poskrbi za izvedbo teh predlogov. V takšnem postopanju je najbolj gotova pot k konsolidaciji in napredku. Da bi že enkrat krenili na to pot!

Kam naj to privede!

V petih letih sto novih nabavljalnih zadrug

Zveza nabavljalnih zadrug je objavila te dni, da je število pri njej včlanjenih zadrug od l. 1928 naraslo od 87 na 183, število članstva pa se je kar potrojilo.

Brez vsega je jasno, da ta silni razvoj nabavljalnih zadrug ni njih zasluga, temveč le posledica velikanskih privilegijev, ki jih uživajo te zadrug. Saj plačajo nabavljalne zadrug samo pri enem vagonu moke 15.000 Din manj ko z vsemi davčnimi dolžnostmi obremenjeni trgovci. Pri takšni darežljivosti pač ni težko postavljati se z velikim dobičkom in proslavljati svoje sposobnost.

Recimo, da trajajo ti privilegiji nabavljalnih zadrug še nadalje, potem je jasno, da se bo njih število v petih letih zopet podvojilo. Imeli bomo že okoli 400 nabavljalnih zadrug, ki bodo uživale kljub svojem stomilijonskemu prometu, kljub svojim večmilijonskim fondom vse davčne ugodnosti in vse druge olajšave, ki jih siplje država na nabavljalne zadrug.

Kolikor več nabavljalnih zadrug pa bo, toliko manj bo trgovin, toliko manj bo onih podjetij, ki plačujejo državi vse davke. Pri tem pa je upoštevati to, da vsaka teh nabavljalnih zadrug pomeni veliko podjetje in da ena sama odtehta po 20 in tudi več trgovin. Vsaka nova nabavljalna zadruga bo uničila tudi temu primerno število trgovin in posledica vsega tega bo, da bodo padli državni dohodki v takšni meri, da bo še silno glava bolela vse tiste, ki še vedno zagovarjajo nezasluzene privilegije nabavljalnih zadrug. Menda bodo takrat tudi v finančnem ministrtvu spo-

znali, kako nad vse zgrešena je sedanja politika, da se s privilegiji uničuje stan, ki je najboljši davkoplačevalec v državi.

Pa še nekaj moramo pripomniti. Za polovično prevoznino prepeljujejo nabavljalne zadrug vagonne in vagonne po državi, železnice pa vsem drugim zvišujejo prevoznino. Ali ne bi bilo mnogo bolj pametno, če bi železnice znižale prevoznino za ono blago, ki se iz države izvažajo, kakor pa da jo znižujejo za blago, ki se prepeljuje po državi. Tarnamo, da naš izvoz nazičuje, Narodna banka trpi, ker ne dobiva od našega izvoza onih množin deviz, ko preje, a da bi kaj storili za dvig našega izvoza — tisto pa ne! Po vseh drugih državah pospešujejo izvoz z nižjimi tarifami, pri nas pa tega ne moremo storiti, ker so nižje tarife le za nabavljalne zadrug!

Vedno več je nabavljalnih zadrug, potrojilo se je že njih članstvo, potrojil tudi že njih promet. Za ves ta povečani promet pa veljajo vedno isti privilegiji in sedaj se zahtevajo še novi. Vsak teh privilegijev pa pomeni minus za državno blagajno. Ta minus pa naj nadoknadi oni, ki ga ti privilegiji ubijajo. Ko je obstajala le ena nabavljalna zadruga je to morda še šlo, sedaj pa, ko jih je že dvesto, ko jih bo kmalu 400, pa to ne bo šlo več in naj se davčni lok še tako prenapenja. Vsaka stvar ima svoj konec in tudi finančni minister bo še spoznal, da mu morejo privilegiji nabavljalnih zadrug prevrniti vse njegove račune.

Ne pričakujte dohodkov od stanu, ki ga s krivičnimi privilegiji nabavljalnih zadrug — uničujete!

Velesile se igrajo s srednjo Evropo

V Brnu je bila te dni glavna skupščina Srednje-evropskega zavoda. Na skupščini se je govorilo o srednje-evropskih gospodarskih vprašanjih, zlasti o sodelovanju podonavskih držav in tudi o žrtvah, ki bi jih morale storiti posamezne države, da bi moglo priti do tega sodelovanja. Posebno zanimanje pa je zbudil referat bivšega madjarskega drž. podtajnika dr. Hantosa, ki je med drugim izvajal:

Mednarodni boji navadno prenehajo šele takrat, kadar so postale izgube že tako velike, da se je bojaželjnost na obeh straneh ohladila. Tedaj nastopijo prevdarni ljudje in dajo iniciativo za sporazum. Ni dvoma, da je danes položaj srednje-evropskih držav že tako dozorel, da je prišel čas za sporazum. Sodelovanje srednje-evropskih držav je postalo že tako nujno, da postaja središče mednarodnih konferenc. Tako sinajski načrt Male antante, ko ženevski načrt italijanske vlade izhajata iz spoznanja, da je mogoče doseči zboljšanje v Podonavju samo z novo ureditvijo trgovinskih odnošajev. Glede poti, ki naj se v ta namen store, pa sta oba načrta različna. Načrt Male antante hoče z boljšo organizacijo produkcije doseči izravnavo blagovnega prometa. Udeležba drugih držav ostaja odprto vprašanje. Italijanski načrt pa predlaga dvostranske dogovore z medsebojnimi preferencami. Pravico do medsebojnih preferenčnih dogovorov naj bi imele predvsem države, katerih trgovinska bilanca je napram podonavskim državam pasivna. Ti preferenčni dogovori naj bi predvsem zagotovili medsebojnost žit-

nih nakupov in industrijskih dobav. Ta italijanski načrt bi v vseh podonavskih državah dvignil uvoz Italije, uvoz iz Češko-slovaške in Nemčije pa zmanjšal. Načrt bi mogel pomeniti zato le prehodno rešitev, ki bi bila zgrajena na misli kompenzacijskega sistema in ki bi se opirala na valutne neprilike.

Nova ureditev trgovinske politike podonavskih držav pa mora stremeti za tem, da se organično zvežejo medsebojni interesi. Uvoz in izvoz ni dvoje posebnih vprašanj, temveč sta le dve komponenti splošnega gospodarskega položaja. Zlasti je jasno, da s samo dovolitvijo preferenc ni pomagano in da bi moral podonavski načrt, ki bi zasluzil to ime, upoštevati tudi valutna, agrarna, industrijska in prometna vprašanja. Vsi dosedanja načrti so sicer povdarjali, da ne izhajajo iz zunanje političnih motivov, vendar pa niso mogli nikogar o tem prepričati. Vse kaže, da uspešna rešitev podonavskega vprašanja ne more iziti od nobene velesile, temveč le od podonavskih držav samih. Te morajo napraviti popoln program, kako bodo pobijale krizo in nato program svojega organičnega sodelovanja.

Politična šahovska igra, ki pa jo igrajo v Podonavju velesile in zlasti njih boj za hegemonijo, pa so preprečili vsako plodnosno delo in posamezne podonavske države so postale le igrača njihovega političnega boja za nadoblast. Podonavske države ne morejo biti več le bojišče za patroljne boje velesil. Ne Tardieu, ne Mussolini in ne Hitler ne bodo rešili podonavskega

vprašanja, temveč samo tisti, ki bo posredoval med Prago in Budimpešto znosljiv mir. Samo sporazum med Prago in Budimpešto bi mogel ustvariti v Podonavju politično in gospodarsko stabilnost.

Cene so se nekoliko dvignile

Oddelek za proučevanje gospodarskih vprašanj pri Narodni banki je objavil podatke o cenah na debelo in drobno v mesecu oktobru.

Po teh podatkih se je indeks cen na debelo gibal v primeri z indeksom v

	okt. 1933	sept. 1933	okt. 1932	okt. 1931
rastlin. proizvodi	49.9	48.0	58.5	71.1
živalski proizvodi	52.5	53.2	56.8	66.1
mineralni	75.2	75.2	76.8	73.7
industrijski	68.8	67.6	67.5	69.3
celotni indeks	61.5	60.7	63.9	69.5
izvojni predmeti	57.7	56.7	55.5	68.5
uvozni	72.9	73.2	72.9	66.2

Celotni indeks se je popravil proti septembrskemu, ki je bil najnižji, za 0.8 točke. Indeks rastlinskih proizvodov je padel za 1.9 in to v glavnem zaradi padca cene pšenice in ovs, ker je cena koruzi, suhim češpljam, pekmezom in konoplji narasla. Cene živalskih proizvodov so padle za 0.7 točke. Nazadovale so cene svinjam, jagnjetom in zaklani živini, dočim so se dvignile cene za težke svinje, svinjske mesne izdelke in za jajca. Tudi cene industrijskih pridelkov so se dvignile vsled večje cene za tekstilno blago. Mineralni izdelki so brez spremembe. Zboljšalo pa se je razmerje med cenami uvoznih in izvoznih predmetov, kakor se vidi iz gornje tabele.

Cene na drobno

pa kaže indeks za mesto Beograd tako-le:

	okt. 1933	sept. 1933	okt. 1932	okt. 1931
kmetijski predmeti	66.5	69.3	70.5	82.2
obr.-industrijski	71.1	71.6	72.0	81.0
kolonialni	77.0	77.5	82.4	80.4
živila	71.5	72.8	75.0	81.2
obleka	77.8	77.9	70.9	72.9
razsvet. in kurjava	75.9	75.9	77.0	87.2
razno	80.1	81.4	82.7	79.7
celotni indeks	72.2	73.4	72.9	80.2

Na drobno so torej v Beogradu cene padle in sicer za 1.2 točke in so s tem dosegle cene najnižjo stopnjo. Najbolj so padle cene živil, dočim so cene drugih predmetov padle v manjši meri, alj ostale neizpremenjene.

VAŽNO PREDAVANJE

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani sporoča, da predava v soboto, dne 11. t. m. ob pol 7. uri zvečer v zbornični prtični dvorani, Beethovnova ulica št. 10, vseučilišni prof. dr. Karl Ozvatl o temi: »Možnosti in meje poklicnih svetovalnic«.

Ime predavatelja, kakor tudi predmet predavanja zaslužita polno pozornost tudi naših gospodarskih krogov ter je čim večja udeležba umestna in koristna.

IZVOZ SKOZI BRAJLO

Letos smo v 3. četrtletju izvozili skozi Brajlo 71.215 ton koruze, 8.155 ton bakra, 99 ton pšenice in 47 ton ječmena. Lani smo v istem času izvozili v vsem le 10.370 ton blaga. Naša posebnost je, da smo izvažali žito skozi Brajlo celo v Italijo, Francijo in severna pristanišča. Kaj nas briga naša jadranska pristanišča, kaj nas briga zaslužek naših železnic! Te ohranijo svoje visoke tarife in če bi se še tako zmanjšal njih promet.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z ITALIJO

»Journal des Debats« je objavil te dni članek o novi italijanski trgovinski politiki. List pravi, na merava doseči Italija tesnejše gospodarsko sodelovanje z državami srednje Evrope in bo zato sklenila tudi trgovinsko pogodbo, s katero bi se stiki med obema državama zboljšali. Če odgovarjajo informacije pariškega lista resnici, potem bi mogli pričakovati znatno zboljšanje trgovine z Italijo.

Upravičena kritika poravnalnega postopanja

Te dni je obiskala večja deputacija beograjskih trgovcev trgovskega ministra dr. Šumenkovića in med drugim zahtevala, da se odpravi uredba o posredovalnem postopanju. Je to splošna zahteva vseh solidnih trgovcev in z isto zahtevo je nastopil v »Jugoslovenskem Lloyd« tudi odvetnik dr. Klein iz Osjeka, ki je podvrgel uredbi o posredovalnem postopanju naravnost uničujoči kritiki. Med drugim pravi v svojem izvršnem članku:

Uredba o posredovalnem postopanju je zadela trgovce, ko strela iz jasnega neba. Uredba sploh ni bila potrebna, ker imamo prisilno poravnano izven konkurza. Če iz vzamemo zlonamerne dolžnike, so bili vsi gospodarski sloji proti tej uredbi in to iz mnogih vzrokov.

Prva napaka uredbe je, da je nejasna. Iz uredbe se ne vidi jasno, ali mora biti dolžnik aktiven ali ne, kar pa bi se moralo zahtevati. Nejasno je nadalje, če more zaprositi za posredovalno postopanje samo tisti, ki ima kakšno podjetje ali obrt, ali pa more zaprositi tudi uradnik in vsak zasebnik. Uredba nadalje ne pove, če s posameznimi upniki dosežene poravnave veljajo tudi tedaj, kadar ni bil dosežen z vsemi upniki sporazum. Ni razvidno iz uredbe, če se mora dolžnik sporazumeti z vsemi upniki enako ali pa se more z vsakim drugače. Tudi ni jasno, ali more dolžnik zahtevati od upnika popust ali samo odlog plačila.

Druga napaka je, da ni dolžnik za časa postopanja pod nobenim nadzorstvom in da more zato vsaj premočno lastnino odfužiti in bi se vsled tega moglo zgoditi, da koncem postopanja ne bi bilo sreastev niti za kritje stroškov postopanja. Namen posredovalnega postopanja mora biti samo ta, da se nudi dolžniku oddih, da more zadostiti svojim obveznostim in da je varen pred eksekucijo, ko zbira sredstva, da zadosti svojim obveznostim. Prav to pa more doseči dolžnik po prisilni poravnavi izven stečaja. Zato tudi ne poznajo v nobeni državi, kjer je prisilna poravnava izven stečaja, še posredovalnega postopanja. To je uvedeno samo na Holandskem, toda predpisi so tam mnogo bolj precizni in kar je glavno, interesi upnika so zavarovani.

Največjo nejevoljo pa je zbudilo to, da je bil rok po posredovalnem postopanju podaljšan od 90 dni na 6, in pozneje celo na 9 mesecev. To je brez dvoma predolg rok in bi 4 meseci popolnoma zadostovali. Če dolžnik ne doseže niti v tem roku z upnikom sporazuma, potem ga tudi ne bo dosegel pozneje. Če pa se je že hotelo podaljšati rok, potem bi smelo o podaljšanju odločiti samo sodišče, ki bi ugotovilo, katere korake je že storil dolžnik, da doseže

sporazum in če je verjetno, da bi s podaljšanjem roka dosegel sporazum.

Praksa je dokazala, da s posredovalnim postopanjem ni bilo pomagano niti upniku samemu, ker je ta izgubil vsak kredit, brez katerega pa ni nobenega gospodarskega življenja. Se mnogo bolj pa škoduje posredovalno postopanje upniku, ker izpodkopuje njegovo pozicijo, vsled česar so tudi insolvenca neizogibna posledica posredovalnega postopanja.

Napačno je tudi to, da se upniki ne obveščajo o uvedenem posredovalnem postopanju in da se imenuje posrednik na predlog dolžnika. Zakon o zaščiti kmeta je izvzel od zaščite vse posle, ki so bili sklenjeni po uveljavitvi tega zakona. Z uredbi o posredovalnem postopanju pa je bil uveden moratorij tudi za terjatve, ki so nastale po 5. januarju 1933. Uredba o posredovalnem postopanju je bila izdana v najboljšem namenu, da se z njo olajšajo gospodarske razmere v državi, toda ta svoj namen je popolnoma zgrešila. Pod vplivom uredbe so se razmere še poslabšale. Namen uredbe je bil, da dovoli dolžniku oddih, ta pa da se mora sporazumeti z upniki. Praksa pa je dokazala, da dolžnik tega sporazuma sploh ne išče in da gre večini dolžnikov le za to, da se izogne eksekuciji. Uredba predpisuje, da mora dolžnik izdelati načrt, po katerem bo plačal terjatve upnika, praksa pa je pokazala, da teh načrtov ne naredi skoraj noben dolžnik.

Mnogo kritike je tudi proti predpisom o posredniku, ki bi moral biti zanesljiv. Ali pa je to mogoče pričakovati od posrednika, ki ga imenuje dolžnik? Zanimivo je, kako se dolžniki poslužujejo svoje pravice, da oni predlagajo posrednika. Večina predlagajo kot posrednike le svoje najozje sorodnike ali pa svoje zastopnike in večinoma se ti predlogi tudi osvaja. Dolžniki predlagajo sodišču svoje nepreiskane bilance in premoženjske izkaze, ki jih mnogi niti ne podpišejo. Sodišča navadno teh podatkov ne preiskujejo, ker je to za nje tudi zelo težko. Zato ni mogoče prepričati, da se ne bi začela posredovalna postopanja na podlagi napačnih podatkov. Če bi pa imeli upniki ingerenco na posredovalno postopanje, bi se mogle vse te nepravilnosti prepričati.

Iz vseh teh razlogov je v interesu našega gospodarstva, da se uredba o posredovalnem postopanju odpravi, zlasti pa, da se ne podaljša njena veljava še po 4. januarju 1934. Vsako podaljšanje te uredbe bi bilo tem bolj napačno, ker so se od takrat, ko je bila izdana uredba, razmere na denarnem trgu vendar nekoliko zboljšale in je zato tudi njena potreba manjša.

V Jugoslaviji je 538.826 zavarovancev

Po uradnih podatkih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev je bilo v mesecu avgustu v vseh njegovih uradih zavarovanih 538.826 delavcev in nameščencev, to je za 18.543 manj ko v lanskem avgustu.

Najbolj je padlo število zavarovancev v Beogradu (za 12.576), nato v Zagrebu (za 4.559) in Novem Sadu (za 3.341). Naraslo pa je število zavarovancev v Osijeku (za 3.870), Vel. Bečkerek (za 1.826) in Sušaku (za 1.667).

Pri zasebnih bolniških blagajnah je padlo število zavarovancev pri »Mercurju« v Zagrebu za 1.117 članov, dočim se je število pri Trg. bol. podpornem društvu v Ljubljani in pri Trgovski omladini v Beogradu neznatno povečalo.

Od zavarovancev je zaslužilo na dan po 8 Din 65.076 (hrana in stanarina ni všteta), po 8—24 Din 231.965, po 24—34 Din 96.784, po 34—48 Din 64.119 in več ko 48 Din 80.882 zavarovancev.

Povprečna višina zavarovane mezde je znašala 23,34 Din, za 1,24 manj ko lani.

Prijav je bilo v mesecu avgustu 188.472, odjav pa 170.279.

Z

istim trudom

lahko zaslužite več kot sicer.

Naročite pri nas

»URAN«-kremo za lice,

in pospešujte njeno prodajo.

Svojim odjemalcem boste postregli z boljšim in cenejšim blagom.

»URAN«, LJUBLJANA

Mestni trg

GOSPODARSKA KONFERENCA V MARIBORU

V torek, dne 7. t. m. je bila v prostorih Okrožnega odbora važna konferenca vodilnih zastopnikov mariborske trgovine, obrta in industrije. Konferenco je vodil nar. poslanec Krejčič, ki je tudi uvodoma podal politično poročilo. Zupan dr. Lipold je poročal o komunalnih zadevah in o načrtih mestne občine. Nato so se obravnavala še ta vprašanja: volilni red za Zbornico za TOI, volitve delegatov v Pokojniški zavod, vprašanje obrtne šole v Mariboru, ustanovitev vajeniškega doma, uvrstitev Maribora v I. druginjski razred, znižanje cen električnemu toku, zboljšanje zveze s Pohorjem, načrt zakona o mestnih občinah in drugo. Konferenca Gospodarskega predstavništva je bila vseskozi uspešna in se je splošno izrazila želja, da bi se te konference še večkrat ponovile.

Izšla je

BLASNIKOVA

VELIKA PRATIKA

---

za navadno leto 1934

ki ima 365 dni,

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obračun.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — poštne dolžbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke, za pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroskem, Štajerskem, Prekmurju, Medimurju in v Juljski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjske važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.

v Ljubljani.

Po svetu

Narodna skupščina in senat sta bila četrtek s čitanjem kraljevega ukaza otvorjena.

V vojni akademijo se bodo odslej sprejemali le maturanti in ne več absolventi 6 gimnazijskih razredov. Vojna akademija dobi s tem stopnjo fakultete.

Pri volitvah v beograjsko delavsko zbornico je dobila lista Krekića (rdeča) 20.094 glasov in 57 mandatov, lista Petkovića (bela) pa 1.344 glasov in 3 mandate.

Pri volitvah v splitsko delavsko zbornico je glasovalo le 35 odstotkov volilcev. Lista splošne delavske Zveze Jugoslavije (beli listki) je dobila 5.668 glasov, modra lista pa 2.251 glasov.

Prebivalstvo Dodekaneza je s posebno spomeniko zaprosilo balkansko konferenco, da ga zaščiti pred nasilnostmi ital. okupacijske oblasti.

Vlada Vajde Voevoda je v krizi, ker naprotujejo njeni finančni politiki tako kmetovalci iz nove Rumunije pod vodstvom pristašev Mania, kakor tudi kmetje stare Rumunije pod vodstvom Mihalakeja.

V angleškem parlamentu je bila nad vse pomembna zunanje-politična debata, ki so se je udeležili skoraj vsi znamenitejši poslanci. Konservativni poslanci so večinoma z veliko odločnostjo zagovarjali zvezo s Francijo in nekateri so zelo ostro napadali Nemčijo. Laburistični poslanci so predvsem povdarjali pomen Društva narodov in so tudi njih govori izzvenili proti Nemčiji. Le Lloyd Georges je v želji, da bo vsak način originalen, branil Nemčijo. Toda že zakon je postal v Angliji, da se Lloyd Georgesovi predlogi več ne upoštevajo.

Paul Boncour je izjavil, da Dollfuss ne bo mogel ohraniti samostojnosti Avstrije, če se bo boril ne samo proti nar. socializmu, temveč še proti socialnim demokratom. Borba na dve strani ne daje nobenega upanja na uspeh.

Avstrijska vlada je razpustila Turnverein, ker je njegovo članstvo skoraj brez izjeme narodno socialistično. Turnverein šteje nad 100.000 članov.

Mussolini bo skušal v razorožitvenem vprašanju posredovati med Nemčijo in zapadnimi velesilami.

Pod silnim pritiskom se bodo vršile nedeljske volitve v Nemčiji. Vsak, kdor je volil, dobi poseben znak, ki ga mora nositi vidno, da se bo takoj videlo, kdo se ni volil. Kdor bi glasoval proti ali se ne udeležil volitev, bo aretiran, če pa ima kakšno podporo od države, mu bo ta odvzeta.

Vsi delavci Nemčije bodo morali v petek poslušati Hitlerjev volivni govor. Vse tvornice in vsi obrati bodo zato za eno uro ustavili delo. Te izgubljene ure pa ne bodo nihče nadomestil delavcem in bodo vsi izgubili enourni zaslužek.

V Nemčiji že parcelirajo Avstrijo, ki naj bi se razdelila tako, da bi pripadla Predarlska Švabski, Tirolska in Solnograška Bavarski, vse ostale avstrijske dežele pa bi se združile v eni upravni enoti.

Litvov je bil takoj po svojem prihodu v Washington sprejet pri Rooseveltu, s katerim je imel že več sestankov. Gre predvsem za ureditev nekaterih ameriških posojil carski in revolucionarni Rusiji, za zaplenjena premoženja ameriških državljanov in za nove kredite Rusiji. Pogajanja potekajo ugodno.

Predsednik sovjetske vlade Molotov je ob proslavi oktobrske revolucije izjavil, da je vojna nevarnost na Daljnem Vzhodu kljub vsej miroljubnosti nad vse velika, da pa bo sovjetska vlada tudi s skrajnimi sredstvi ščitila nedotakljivost ruskega ozemlja.

Trocki je objavil v francoskem listu »Oeuvre« članek o Japonski, v katerem pravi, da je nepremagljivost Japonske bajka. Japonska se doslej s civiliziranimi državami sploh ni borila in njeni uspehi so prav za prav le uspehi civilizacije.

Afganski kralj Nadir je bil v svoji prestolnici Kabul ubit. Nadir je prišel na prestol l. 1929, ko je po begu Amanulaha premagal in dal usmrtiti Habib-ulaha. Vodil je anglofilsko politiko. Za novega kralja je proglašen njegov sin.

Neredi na Kubi trajajo dalje in skušajo sedaj tudi pristaši bivšega diktatorja Machado priti na krmilo. Čez vso Kubo je proglašeno obsedno stanje.

Pri županskih volitvah v New Yorku je prvič po l. 1918. propadla demokratska organizacija Tamanny Hall.

Zunanja trgovina

PODALJŠANJE UVOZNEGA ROKA ZA LES V FRANCIJO

V francoskem uradnem listu je izšel odlok francoskega ministrstva za kmetijstvo, po katerem se za vsa dosedaj izdana individualna dovoljenja za uvoz lesa v Francijo z rokom šestih mesecev podaljša veljavnost za leto dni, računajoč od dneva prvotnega dovolila, vpisanega pri upravi carin.

ČEŠKOSLOVAŠKO-BOLGARSKA TRGOVINSKA POGODBA

Češkoslovaškemu parlamentu je bila predložena trgovinska pogodba, ki je bila dogovorjena z Bolgarsko. Pogodba ima splošni del, carinsko tarifno prilogo in veterinarski dogovor. Kar se tiče blagovnega prometa določa pogodba načelo davčne paritete in vsebuje določila o zaščiti blagovnih znamk. Za blagovni promet velja klavzula največje ugodnosti razen za obmejni promet, za mnogostranske dogovore, ki bi jih katera od dogovornih strank sklenila s katero srednjeevropsko državo glede agrarnih proizvodov v svrhu večjega gospodarskega sodelovanja. Za nekatere predmete je bila sklenjena carinska pogodba, tako za bolgarsko grozdje, orehe, češplje, semena, usnje, les, vino v sodih, kačkavalj, pšenične otrobe itd. Obenem je bilo sklenjeno, da veljajo vse olajšave, ki bi jih dovolila Češkoslovaška glede uvoza pšenice in koruze drugim državam, tudi za Bolgarsko. Češkoslovaški pa je priznala Bolgarska razne olajšave za uvoz hmelja,

kemikalij, lesenih izdelkov, porcelana, stekla, kovinskih izdelkov, čevljev in moškega perila. Obenem se je uredilo posebno postopanje za izdajo uvoznih dovoljenj in se bo s tem zelo olajšala medsebojna zamenjava blaga.

Adria prašek je boljši

Jugoslovska vlada se je pričela pogajati z avstrijsko zaradi zvišanja uvoznega kontingenta na svinje, ki ga je Avstrija znižala najprej od 2000 na 1500, nato pa na 1200 svinj na teden.

Carinska unija med Grško in Turčijo bo baje podpisana te dni.

Belgija je odpovedala carinsko premirje. Med Belgijo in Madjarsko je bilo dogovorjeno, da bo Belgija v zameno za poljedelske pridelke izvozila na Madjarsko rude. Kompenzacije se izvrše za 8 milijonov pengov.

Bafa namerava začeti tudi izdelovati usnjate rokavice. Za enkrat bi se te izdelovale le za lastno porabo njegovih nameščencev.

General Motors imajo letos 33-34 milijonov dolarjev čistega dobička, dočim je znašala lansko leto izguba 4-46 milijonov dolarjev.

Cunard Line in White Star Line, obe največji angleški paroplovni družbi, se bosta fuzionirale.

Adria prašek je boljši

Denarstvo

POŠTNA HRANILNICA V OKTOBRU

Število vlagateljev je naraslo za 4390 na 255.810, vloge pa so se dvignile za 6,31 na 527.333 milijonov Din. Novih računov je bilo otvorenih 159 in je njih število naraslo na 23.105. Promet po teh računih je znašal 5.644,9 milijonov. S prenosom brez rabe gotovine je bilo izvršenih 84,5% nakazil. Vseh vlog po čekovnem računu je bilo koncem oktobra 1.043, vse vloge pri Poštni hranilnici pa presegajo že 1570 milijonov Din.

MEDNARODNI DENARNI TRG

Položaj na denarnem trgu v Berlinu se je zboljšal. Ultimo ni delal težav, zasebna eskontna mera pa je imela ves prejšnji teden mirno tendenco. Likvidnost bank se je povečala, ker so potrebe industrije manjše. Deloma pa se vračajo bankam tudi krediti za financiranje žetve. Število domačih upnikov se je pri bankah povečalo, dočim je število tujih vsled odpovedi registrskih mark nazadovalo.

Na evropskih denarnih trgih je vsled negotovih vesti o višini devalvacije ameriškega dolarja vladala neka vznemirjenost. Denarni trg v Newyorku je brez posebne spremembe in ultimo je bil z lahkoto prekoračen. Obtok bankovcev se je povečal za 32 milijonov na 5.640 milijonov dolarjev. Feder. rezerv. banke so zmanjšale nakup drž. papirjev in so znašali nakupi v preteklem tednu le 90, dočim v prejšnjih tednih 25,3 in 35 milijonov dolarjev.

V Londonu je vladala živahnost na emisijskem trgu, zlasti zaradi številnih konverzijskih posojil. Neuspeh pa je doživelo 3% posojilo mesta Manchester, a je ta neuspeh čisto izjemen.

Na denarnih trgih v Parizu, Curihu in Amsterdamu ni bilo nobenih sprememb.

Adria prašek je boljši

Samo simbolično bo plačala Anglija decembrski obrok vojnih dolgov in mesto 75 milijonov plačala le 7-5 milijonov dolarjev. Roosevelt je s tem zadovoljen in bo smahal, da je Anglija tudi s tem simboličnim plačilom izvršila svojo dolžnost.

Poljska ne bo plačala decembrskega obroka ameriških vojnih posojil.

Niklaste marke izda Nemčija za 250 milijonov mark. Ena niklasta marka bo tehtala 4 in pol grama.

ZA ANTON LUŠINOV SKLAD

so nadalje darovali po 100 Din: Franc Gorjanc, poslanec Milan Mravlje in Ivo Marinko; po 50 Din: Majaron Joško, Osenar Tone, Rožanc Miha in S. Železnikar; po 30 Din: Bogataj I. in Peter Šumi; po 20 Din: Bukovec Janko, dr. Bohinje Joža, inž. Dekleva, Vladimir Fabjančič, Fran Kovač, Franc Pavlin, Franc Potočnik, Viktor Naglas, Anton Soršak, Fran Tavčar in Janko Vičič; po 11 Din: dr. Matej Šmalc; po 10 Din: Lojze Hočevnar, Jan Zora, Joško Lavtar, Tone Poljanc, dr. Ivan Stanovnik in župan I. Tomc. Imena ostalih darovalcev priobčimo prihodnjic.

POSLEDICE PREVISOKE TROŠARINE

Vsled previsoke trošarine je zelo padla potrošnja sladkorja. Posledice te manjše potrošnje se kažejo sedaj tudi že v sladkornih tvornicah. Tako je bilo še letos zaposlenih v sladkorni tvornici v Osijeku okoli 1400 delavcev, katerim je tvornica plačevala okoli 2 in pol milijona Din na mezdah. Sedaj je pričela tvornica odpustiti delavce in bo v vsem odpuščenih okoli 1150 delavcev. A trošarina na sladkor vseeno ne bo znižana.

RADIKALEN PROTEKCIJONIZEM V BELGIJI

Narodnogospodarska komisija petorice je pod vodstvom bivšega finančnega ministra Theunisa izdelala svoje poročilo, kako dvigniti belgijsko trgovino. V prvi vrsti se predlagajo ostre odredbe proti dumpingu tujih uvoznikov. Takoj naj se določijo posebni kontingenti za vse uvozno blago. Pri vseh javnih dobavah naj imajo domače tvrdke prednost tudi takrat, če so dražje od tujih. Cela vrsta trgovinskih pogodb bo najbrže odpovedana ali pa temeljito pregledana. Uvoz jamskega lesa je od 6. novembra dalje kontingentiran.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posobno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca nestalna, promet 2.028.807,65 dinarjev

Tudi v tekočem tednu je devizna kupčija nadalje popuščala, vsled česar je zaključil tekoči borzni teden s približno 325.000 dinarjev majšim skupnim prometom nego pretekli teden, čigar skupni zaključki so presegli vsoto 2.354 tisoč dinarjev. Glavni vzrok nazadovanja totedenskega deviznega prometa je zmanjšanje potreb po klirinški devizi Din in le deloma po francoskih ter švicarskih frankih. Kajti samo dinarske devize je bilo v tem tednu nabavljeno polom avstrijskega privatnega kliringa za več ko 412 tisoč dinarjev manj, kakor v minulem tednu, dočim je bilo zaključenega Dunaja v priv. kliringu za 927 tisoč dinarjev v primeri z Din 877.000—v prejšnjem tednu.

Porast, oziroma padeč prometa v ostalih devizah (vse v tisočih dinarjev) je bil v primeri s pretečenim tednom (številke v oklepajih) naslednji: Amsterdam 0 (1), Bruselj 1 (0), Berlin 4 (1), Curih 39 (77), London 233 (162), New York 9 (7), Pariz 51 (91), Solun (boni!) 0 (10), Trst 60 (11), inoz. dinarji v avstr. privatnem kliringu 705 (1117) in slednjič avstr. šilingi v priv. kliringu 927 (877). Od celotnega tedskega deviz. prometa 2.029 tisoč Din odpade na zaključke v privatnem blagu najmanj t. j. 197 tisoč dinarjev, medtem ko je Narodna banka intervenirala v običajnem obsegu in dala na vsakem borznom sestanku po Din 40.00— devize London na razpolago, v celem torej za 200 tisoč dinarjev. Nasprotno pa znašajo skupni totedenski zaključki v avstrijskem privatnem kliringu Din 1.832.000— proti Din 1.994.000—v zadnjem tednu.

Kako se je gibal devizni promet na poedinih borznih dnevih tekočega tedna, nam predočuje sledeča tabela:

6. novembra 1933	Din 337.337,85,
7. novembra 1933	Din 487.732,06,
8. novembra 1933	Din 490.498,67,
9. novembra 1933	Din 413.549,74,
10. novembra 1933	Din 299.689,33.

Temeljem gornjih prometnih podatkov je zaključil sredin borzni setanek z malenkostno večjim dnevnim deviznim prometom, ki pa še vedno ne dosega niti pol milijona dinarjev, dočim izkazuje v minulem tednu ponedeljkov borzni dan najvišji doseženi dnevni devizni promet z nad 866 tisoč dinarjev. V približno istem razmerju si sledi dnevni devizni promet ostalih borznih dni.

V bonih grške Narodne banke tokrat ni bilo niti prometa niti notic in tudi Budimpešta ter Dunaj nista beležila.

Avstrijski šilingi so bili potom privatnega kliringa zaključevani na bazi Din 8-85 in le manjši zaključek na ponedeljkovem borznom sestanku po tečaju Din 8-80.

Devizna tečajnica tega tedna kaže temeljem spodnje razpredelnice porast tečajev Amsterdama (za 1-11 poena), Bruslja (za 0-28 poena) in Londona (2-84 poena), oslabitev pa pri Berlinu za 2-50 točke, pri New Yorku za 133-33 točke ter malenkostno tečajno oslabitev pri Parizu in Trstu. Nasprotno je beležil Curih dosledno brez izprememb, dočim je Praga beležila večraj ob ponedeljkovih tečajih. Notic ostalih deviz ni bilo.

Devize	6. nov. 1933.		10. nov. 1933.	
	najnižji	najvišji	najnižji	najvišji
Amsterdam	2307-07	2318-43	2308-18	2319-54
Berlin	1363-47	1374-27	1360-97	1371-77
Bruselj	797-74	801-68	798-02	801-96
Curih	1108-35	1113-85	1108-35	1113-85
London	178-58	180-18	181-42	183-02
Newyork	3652-72	3680-98	3519-39	3547-65
Pariz	223-88	225-—	223-85	224-97
Praga	169-90	170-76	169-90	170-76
Trst	300-63	303-03	300-57	302-97

Efektno tržišče

Tendenca je ostala tudi v tekočem tednu nespremenjena mlačna; zaključena je bila na večerajšnjem borznom sestanku Kranjska industrijska družba po 300 dinarjev, dočim v državnih papirjih ni bilo nobenih zaključkov.

Privatni vrednostni papirji so ostali povsem brez notic, medtem ko so tečaji drž. efektov le malenkostno oscilirali, kakor je razvidno iz naslednje efektne tečajne razpredelnice:

	6. nov. 1933. in 10. nov. 1933. brez blaga		
7% inv. pos. iz l. 1921	Din 51-—	Din 53-—	Din 50-—
4% agr. obv.	Din 26-—	Din ——	Din 26-—
8% Blair	Din 35-—	Din 37-—	Din 36-—
7% Blair	Din 33-—	Din 35-—	Din 33-—
7% obv. Drž. hip. banke	Din 43-—	Din 45-—	Din ——
6% begluške obveznice	Din 36-—	Din ——	Din 35-—
2½% drž. renta za vojno škodo	Din 245-—	Din 246-—	Din 248-—

Med tednom so beležile le blagovne notice 7% investicij. posojila 7. in 11. t. m. Din 52-—, agr. obv. dne 7. t. m. Din 28-—, 8% Blaira 7. in 9. t. m. 36-50, begluških obveznic dne 7. t. m. Din 37-— in vojna škoda od torika do petka 247-—, 248-— ter 247-— dinarjev.

Žito.

Tudi na tukajšnjem žitnem tržišču je bila tendenca skozi vse borzne dneve tek. tedna nespremenjena čvrsta, zaključena pa sta bila samo na večerajšnjem borznom sestanku dva vagona pšenice.

Cene so ostale nespremenjene pri koruzi, dočim je pšenica popustila za Din 2-50 pri 100 kg in banatska nularica iz nove pšenice (slov. postaja plačilo 30 dni) za Din 5-— pri 100 kg.

Lesno tržišče

Tendenca živahna.

Razen povpraševanj po III. v smrekovini in jelovini se položaj v mehkem rezanem lesu ni spremenil. Kar se tiče III. je pa dejstvo ravno to, da Slovenija vsled podvoza v Sušak sploh ni konkurenčna, ker nudi Gorski kotar blago te vrste po ugodnejših cenah, dočim nam v izvozu preko Postojne zelo uspešno konkurira baš Avstrija.

V tramih se prodajo trenutno le trami po naročilu, medtem ko gilerji tudi sedaj zaostajajo.

Edino kar bi se sedaj lahko plasiralo je bukovina, katere pa se vsled občutno zmanjšane produkcije le težko dobi. Posebno v suhem stanju so zaloge bukovine precej izžrpane.

Oddal bi se tudi kak vagon suhe lipe, češnje in javorja; zlasti se pa išče vedno blago I. in II. vrste ter osušeno.

Izvoz drv in oglja se je že dokaj izboljšal.

Povpraševanja

Deske smreka-jelka, III.
Deske smreka-jelka, III., 18 mm, deske smreka-jelka, III., 38 mm, podmera 28 mm.
Bukovi plohi, neobrobjeni, surovi, monte, 27 mm.
Bukove kratice, parjene, I., II., 27, 33 in 35 mm.
Bukovi plohi, parjeni, 27—100 mm.
Bukovi hlodi, I.

50 m³ neobrobjene, surove, suhe bukovine I., II., III., 27 mm od 2 m dolžine naprej; 20 m³, I., II., 40 in 50 mm debeline od 2 m naprej; večje količine jelovega lesa III. vrste, dimenzija 18 in 24 mm.

Madrieri: 150 m³.
Foderini: 100 m³, I/II, 4 m dolžine, 70, 80, 90 mm debeline, od 20 cm širine naprej.

Smreka (komisijska), 40 m³, I/II.
Iščejo se mehka in suha bukova drva ter oglje »canella« za izvoz v Italijo.

DOBAVA — PRODAJA

Splošni oddelk Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. novembra t. l. ponudbe o dobavi 400 zavojev ster. hydrof. gaze, 500 kaliko in hydrofilnih povojev, 600 kom. sterilne vate, 10 kg lepljene vate, 30 levkoplast obliža in 30 ducatov varnostnih zaponk.

Strojni oddelk Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. novembra t. l. ponudbe o dobavi 220 obločnic, 140 okenskih šip in 220 vodokaznih cev.

Naš pravi domači izdelek

Mednarodni borzni indeks neizpremenjen

Vsled negotovosti zaradi nove zlate politike Združenih držav Sev. Amerike je bilo na vseh velikih svetovnih borzah le malo kupčij in vse je zadrževalo naročila. Tečajji so se zato spremenili le malo, kakor kaže ta tabela:

Koncem 1927 = 100%	14. 10. 1933	21. 10. 1933	28. 10. 1933	4. 11. 1933
London	72-2	70-6	71-6	72-2
Pariz	60-2	59-7	60-6	60-5
Berlin	26-4	25-3	25-4	25-1
Praga	54-3	55-0	55-7	55-5
Dunaj	27-8	27-3	27-5	28-2
Bruselj	29-3	28-9	28-6	28-3
Amsterdam	31-0	31-6	31-5	31-6
Curih	44-9	44-8	44-8	43-5
Stockholm	11-3	11-1	10-9	11-2
New York	56-5	50-8	56-1	56-1

Na podlagi tečajev teh desetih borz izračunani indeks je ostal neizpremenjen in znaša v primeri z l. 1927 41-2%.

TRŽNA POROČILA

DUNAJSKI TRG

Na svinjski sejem z dne 7. t. m. je bilo postavljenih 5167 špeharjev in 7893 pršutarjev. Iz Jugoslavije je bilo le 1515 špeharjev in 267 pršutarjev. Največ špeharjev je dala Madžarska, namreč 2416, največ pršutarjev pa Poljska (1998). Cene so bile te: Mangalice I. vrste od 1.38—1.41, II. vrste od 1.36—1.39, jugoslovanske križane I. vrste od 1.42—1.47, jugosl. srednje od 1.37—1.40, slabše vrste od 1.33—1.36, stari prešiči po 1.30—1.33; pršutarji lahki po 1.55 do 1.58, težki po 1.27—1.45, križani po 1.38—1.50 šilinga za kg žive teže. — **Tendenca:** Pri živahnem povpraševanju so notirali madžarski prešiči I. vrste nespremenjeno, vse vrste drugih prešičev pa so se podražile za 2—3 groše, pršutarji slabše vrste pa za 5 grošev za kg.

Na zadnji goveji trg je bilo postavljenih 845 volov, 321 bikov in 622 krav; iz Jugoslavije je bilo 71 volov in 31 bikov. Cene so bile te: fabrični voli po 1.40—1.55, navadni po 1.23—1.35, II. vrste po 1.13—1.23, III. po 1.— do 1.10; biki po 1.05—1.22, krave po 0.95—1.15, mršava živina po 0.75 do 0.95. — **Tendenca:** Pri živahnem povpraševanju so se podražili biki za 5—8 grošev, vse druge vrste pa za 3—5 grošev za kg. (Poročilo tvrdke Predovič in drug, Dunaj III St. Marx.)

XVII. ZBOR CENTRALE INDUSTRIJSKIH KORPORACIJ

V dneh od 24. do 25. t. m. bo v Beogradu XVII. občni zbor Centrale industrijskih korporacij kraljevine Jugoslavije. Prvi dan bo le interna seja, na kateri se bo izvolilo predsedstvo, pregledali zaključni računi za preteklo leto in proračun za prihodnje leto. Nadalje se bo sklepalo o novih članih, določila letna članarina včlanjenih organizacij ter razpravljalo o drugih organizacijskih vprašanjih glede nadaljnjega dela Centrale industrijskih korporacij.

Drugi dan pa bo manifestacijski občni zbor, katerega se udeležijo tudi zastopniki posameznih gospodarskih ministrstev in uradov ter zastopniki tiska. Tajništvo Centrale bo predložilo zboru poročilo o svetovni gospodarski konferenci v Londonu ter o svetovnih gospodarskih razmerah in podalo splošni pregled dela in težkoč, ki jih mora premagovati naša industrija. Posamezni delegati včlanjenih organizacij pa bodo poročali o željah in zahtevah domače industrije ter o stanju industrije na njihovem področju.

KLISARJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše
KLISARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Univ. prof. dr. Milan Škerlj:

Nekaj o izdaji menic in čekov in o vojenju trgovinskih knjig

I. O izdaji menic in čekov

B. Na kaj torej treba paziti pri izpolnjevanju menic in čekov?

Kakor je pravilna izpolnitev menične ali celo čekovne golice pravzaprav priprosta in lahka stvar, prav tako uče vsakdanje življenje in notarska, odvetniška in sodna praksa, da se zlasti menice, mnogo manj čeki, prečesto izdajajo nepravilno in nejasno. Zgodilo se je, kmalu po ujedinenju — po starem meničnem zakonu —, da je velika občina nenadno potrebovala večje posojilo, za katero je bilo potrebno pritrilito tedanjega pokrajinskega finančnega oblastva. Temu ni bilo povsem jasno, ali morda ne prevzame država jamstva za plačilo, če menico odobri, in vprašali so me za mnenje. Na prvi pogled sem lahko rekel, da listina sploh — ni veljavna menica. Bila je trasirana lastna menica, t. j. trasant — občina je menico izdala na sebe kot trasata-akceptanta, plačilni kraj pa je bil isti kot kraj izdaje, torej, po tedanjem zakonu, menica po vsebini nepravilna in kot menica neveljavna. Menica je bila šla skozi roke nekaj pravnikov in par finančnikov! Drug primer: Prijatelj mi je poslal prepis menice, po kateri je sodišče že bilo izdalo menični plačilni nalog za dokaj znaten

znesek. Na menici je bilo pet ali šest podpisov, za nobenega ni bilo prav jasno, ali naj pomeni akcept ali soakcept ali izdatelj ali soizdatelj ali indosantov ali avalistov podpis. Zoper plačilni nalog je bilo vloženih nekaj prigovorov iz vseh mogočih razlogov in prijatelj je vprašal, kaj mislim o teh prigovorih. Pogledam prepis menice in vidim, da menica niti ni veljavna. Akcept more veljavno dati le oseba, ki je v menici navedena kot trasat, ta pa v ti menici sploh ni bil imenovan, dasi je stari zakon to prav tako zahteval kot bistveno sestavino trate, kakor zahteva novi. Ker temeljna menica ni bila pravilna, ni iz nobenega številnih podpisov sledila menična zaveza. Napake pa ni zapazilo niti sodišče, sicer ne bi bilo izdalo meničnega plačilnega naloga, niti je niso zapazili zastopniki tožencev, vsaj uveljavljali ni tega najuspešnejšega prigovora nihče. Prav zato pa, ker tega ni nihče prigovarjal tekom onih treh dni za vložitev prigovorov, meničnega plačilnega naloga iz tega vzroka ni bilo več mogoče pobijati in tudi sodišče samo se po pravilnem mnenju ni smelo več ozirati nanj. Površnost v izpolnjevanju menice

je popravilo v tem primeru sodišče, ki tudi ni dovolj pazilo, in pa zakon, ki ne dopušča novih prigovorov po preteku tridnevnega roka. Sodišče kaj takega spregleda tako izredno redko, da se s tem ne sme računati. Drugih primerov ne bom navajal, naj zadostujeta ta dva, posebno značilna.

I. Vsebinski pravilna izpolnitev menic in čekov.

V trati in čeku treba paziti na to:

1. da so v njih označene tri osebe: trasant, remitent in trasat. To je neobhodno potrebno, od tega ni izjeme, prav tako ne od zahteve, da mora trasant (izdatelj) menico (ček) podpisati, brez podpisa ni menice ali čeka. Za formalno veljavnost pa ni potrebno, da te tri osebe označbe imenujejo tri različne osebe; remitent je lahko istoveten s trasantom — menica »po naredbi moji (naši) lastni«, menica na lastni ukaz —, pa tudi trasat je lahko istoveten s trasantom — trasirana lastna menica —, toda to mora biti vidno iz menice, ni pa po novem zakonu v tem, kakor v nobenem drugem primeru potrebno, da sta kraj izdaje in kraj plačila različna.

2. da sta v trati in v lastni menici po dve krajevni in časovni označbi: kraj izdaje in plačila in čas izdaje in plačila (dospetek menice). Kako se določa dospetek, o tem ne bom govoril, omenim naj le, da zakon za ta del daje olajšavo: če dospetek sploh ni določen, velja menica za vpoglednico (ček mora biti plačljiv samo pri vpogledu, česar pa tudi v njem ni treba navesti). Če dospetek je določen, toda nepravilno, na drug način kot zakon

dopušča, menica ni veljavna kot vpoglednica, ampak je neveljavna. Previden človek bo pa vedno izrečno označil dospetek na enega onih štirih načinov, ki jih zakon dopušča. Izogibati se je pri menicah od dnevnih in povpoglednicah izrazov kot »v dveh mesecih«, »v treh dneh«, »v enem tednu«. To se lahko tolmači kot rok, zakon zahteva dan, torej prav »čez tri dni«, »čez en teden«, »čez dva meseca«. — Kraj izdaje mora biti naveden; ni sicer za formalno veljavnost potrebno, da je imenovan oni kraj, v katerem se je menica res izdala, toda izključeno ni, da se nepravilna navedba kraja maščuje v pravdi, zlasti če gre za menico, ki je izdana v eni in plačljiva v drugi državi, ki imata različne menične zakone. Kdor je vedel, da je kraj izdaje nepravilno označen, se kot tožitelj ne bo mogel braniti prigovoru, ki bi iz tega morda sledil po tujem ali domačem meničnem pravu, kot toženec pa takega prigovora ne bo mogel uveljavljati napram tožitelju, ki ni vedel, da je kraj naveden neresnično, ker tega štiti videz menice. Torej pravilno navesti kraj izdaje!

Omenim naj še, da glede kraja izdaje zakon dopušča, da se ne navede izrečno, če je pri trasantovem (izdateljevem) podpisu naveden kak kraj; ta velja za kraj izdaje. Ker se trasant često podpisuje na ta način, da pritisne svojo štampiljko, ki ima navadno tudi krajevno označbo, v takem primeru ni treba posebej navajati kraja izdaje; ako bi pa menica bila izdana drugje nego v tem kraju, je pravilno, da se pravi kraj izdaje označi.

(Nadaljevanje prihodnj.)

Konkurzi, prisilne poravnave in posredovalna postopanja

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za dobo od 1. do 31. oktobra sledečo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo preteklega leta):

1. OTVORJENI KONKURZI:

V Dravski banovini 1 (6), Savski 1 (9), Vrbaski — (—), Primorski 2 (1), Drinski — (3), Zetski — (4), Dunavski 2 (5), Moravski 1 (4), Vardarski 2 (3), Beograd, Zemun, Pančevo 5 (1).

2. OTVORJENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

V Dravski banovini — (16), Savski — (19), Vrbaski 1 (2), Primorski — (2), Drinski — (6), Zetski — (4), Dunavski 1 (10), Moravski — (—), Vardarski — (1), Beograd, Zemun, Pančevo — (4).

3. OTVORJENA POSREDOVALNA POSTOPANJA:

V Dravski banovini 25, Savski 94, Vrbaski 2, Primorski 3, Drinski 9, Zetski 1, Dunavski 4, Moravski 1, Vardarski 2, Beograd, Zemun, Pančevo 4.

4. ODPRAVLJENI KONKURZI:

V Dravski banovini 4 (7), Savski 7 (8), Vrbaski — (1), Primorski 2 (2), Drinski 5 (4), Zetski — (5), Dunavski 8 (17), Moravski 5 (3), Vardarski 4 (7), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (2).

5. ODPRAVLJENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

V Dravski banovini 7 (16), Savski 6 (9), Vrbaski 2 (2), Primorski 4 (5), Drinski — (15), Zetski — (5), Dunavski 3 (24), Moravski — (2), Vardarski 2 (1), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (11).

Skupno je bilo v prvih desetih mesecih

	1. 1933	1. 1932
konkurzov	249	605
poravnav	188	935
posredovalnih postopanj	1361	—
skupno	1798	1540

Stanje se je torej tudi letos poslabšalo.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrohi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Seleburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

Program ljubljanske radiopostaje

Nedelja, dne 12. novembra: 8.15: Poročila — 8.30: Gimnastika (Vrhovec Lojze) — 9.00: Versko predavanje (ravnatelj Jagodic) — 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve — 10.00: Predavanje za delavce: Kdo mora biti zavarovan (Rudolf Smersu) — 10.30: Pevski koncert Julija Betetta s spremljevanjem Radio orkestra 11.15: Slovenska glasba, izvaja Radio orkester — 12.00: Čas, plošče — 16.00: Kmetijska ura: Iz sadjarstva in vinarstva II. (Ing. Lukman) — 16.30: Pevski zbor »Zora« iz Šiške — 17.15 Plošče — 20.00: Prenos operete iz Ljubljane. Vmes čas in poročila.

Ponedeljek, dne 13. novembra: 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Gospodinjska ura: Naši posli (ga. Govekarjeva) — 18.30: Sedanji položaj pomožnih blagajn — 19.00: Plošče — 19.30: Slavonija v šegah in navedah III. (H. Marjanović) — 20.00: Martinov večer: Šramel-kvartet Humer. Slovenske narodne v duetu (gg. Gostič in Rus). Radio orkester in Radio jazz. Vmes čas in poročila.

Torek, dne 14. novembra: 11.00: Šolska ura: Kako se pripravljata narava za zimsko spanje (V. Petkovšek) — 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Otroški kotiček (Manca Komanova) — 18.30: Plošče — 19.00: Francoščina (profesor Prezelj) — 19.30: Moja pot po Norveški (Škerlj) — 20.00: Glasbeno oblikoslovje (dr. Dolinar) ilustrirano z Radio orkestrom — 20.30: Kuplete poje g. Bajde — 21.00: Vokalni dueti (gdčni. Kristanova in Rudolfova) — 21.30: Čas, poročila — 21.50: Radio orkester — 22.30: Angleške plošče.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Sobota, dne 11. novembra: Tartuffe. Red A.
Nedelja, dne 12. novembra ob 15.: Komedia zmešnjav. Izven. Znižane cene; ob 20.: Turške kumare. Izven. Znižane cene.

Opera, začetek ob 20.

Sobota, dne 11. novembra: Traviata. Premiera. Izven.
Nedelja, dne 12. novembra: Havajska roža. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, dne 13. novembra: Zaprt.

VELETRGOVINA
A. ŠARABON
V LJUBLJANI

priporoča špecerijsko blago, več vrst žganja, moko ter deželne pridelke, kakor tudi raznovrstno rudniško vodo

Lastna pražarna za kavo in mlini za dišave z električnim obratom

Telefon št. 2666 Ceniki na razpolago!

'KVERTA'
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Karlovska c. 2 Vožarski pot 1

TVORNICA KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA

Brzojavni: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonialne robe. Velepražarna kave. Mlini za dišave. Točna postrežba.

Ljubljana
Dunajska cesta 35
Ustanovljeno leta 1840

Zaloga spirita, raznega žganja in konjaka. Mineralne vode. Ceniki na razpolago

Pleskarsko in sobo-slikarsko delo izvršuje po najugodnejših pogojih

Ivan Genussi
Ljubljana
Igriška ulica števil. 10

Telefon 22-67

J. HLEBŠ, LJUBLJANA
DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 — MESTNI TRG 19

Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.

Motvoz Grosuplje
domać slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani